

УДК 327(477/438):930.2

Н.М. Чорна

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ У ВИСВІТЛЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІОГРАФІЇ

У статті проаналізовано праці українських вчених, присвячені проблемі транскордонної взаємодії України та Польщі. Виявлено підходи до оцінки рівня та динаміки співробітництва. З'ясовано бачення ролі співпраці між прикордонними регіонами двох держав для європейської інтеграції України.

Ключові слова: Україна, Польща, транскордонне співробітництво, українська історіографія.

Транскордонне співробітництво є важливою складовою стратегічного партнерства України та Польщі, ефективним засобом європейської інтеграції України, а також практичним механізмом застосування європейських стандартів на рівні прикордонних регіонів двох держав. Перші публікації, предметом наукового аналізу у яких стали аспекти проблеми, вийшли з друку в останній декаді ХХ ст. З початком нового століття інтерес до проблеми суттєво активізувався, а науковий доробок поповнився великою кількістю спеціальних досліджень. На сьогодні маємо всі підстави говорити про функціонування в Україні, насамперед її західному регіоні, потужних наукових осередків з вивчення проблем регіоналістики та транскордонної співпраці України та Польщі. Окрім загально відомих осередків у Львові та Луцьку, над вивченням проблеми плідно працюють викладачі Прикарпатського та Чернівецького національних університетів.

Про значущість для нашої держави транскордонних взаємин з державами-сусідами свідчить проведення з ініціативи української сторони численних тематичних наукових конференцій та «круглих столів». Серед великої кількості заходів насамперед уваги, на нашу думку, заслуговують міжнародні науково-практичні конференції «Стан та перспективи українсько-польського міждержавного співробітництва у контексті європейських інтеграційних процесів» (Ужгород, 2007 р.) та «Транскордонне співробітництво у контексті європейської інтеграції України» (Острогор, 2010 р.), предметом обговорення на яких стали аспекти транскордонних взаємин України та Польщі.

Метою даної статті є аналіз публікацій українських дослідників, присвячених транскордонному співробітництву України та Польщі, а також з'ясування міри відображення проблеми в історіографії.

Попри незмінно стійкий інтерес до сучасних українсько-польських взаємин, дослідники досі не можуть визначитися щодо того, з якого часу варто починати «відлік» транскордонної співпраці між двома державами. Зазвичай більшість фахівців становлення відносин між прикордонними регіонами України та Польщі пов'язують зі здобуттям державами політичної незалежності. У доробку з проблеми, разом з тим, наявними є дослідження, автори яких по-іншому підходять до її вирішення. У роботах В. Борщевського [1], О. Передрія та С. П'ясецької-Устич [2], Я. Ошуркевич [3], зокрема, відлік співробітництва датується періодом «розвинутого соціалізму». Посилаючись на специфіку політичного ладу кожної з країн, В. Борщевський контакти між ними обмежує культурно-етнічною сферою, а визначальними ознаками співробітництва називає високий ступінь формалізації та периферійний характер, внаслідок чого воно «радіше виконувало бутафорну роль «місцевого антуражу», аніж виступало самостійною ланкою міжнародної діяльності регіону» [1, с. 68]. О. Передрій та С. П'ясецька-Устич, навпаки, вказують на економічну складову українсько-польських транскордонних взаємин, у той час представлену обміном досвідом між окремими колективами без жодної змоги використання інтеграційних форм співпраці [2, с. 80]. Я. Ошуркевич, у дослідженні якої Україну та Польщу названо «піонерами міждержавного транскордонного співробітництва», основними формами взаємодії сторін вважає прикордонну торгівлю, будівництво в прикордонних зонах спільних промислових комплексів та об'єктів, прикордонну міграцію робочої сили [3, с. 12].

З початком трансформації постсоціалістичного простору, зумовленим розпадом СРСР, українсько-польське співробітництво зазнало активізації та набуло європейського контексту.

Державний кордон з гальмівного чинника розвитку прикордонних територій двох держав почав перетворюватися на фактор соціально-економічного зростання та налагодження співпраці між ними. Зважаючи на очевидну відсталість прикордонних районів, поєднання зусиль держав-сусідів було покликане виправити ситуацію. Транскордонне співробітництво України з суміжними регіонами Польщі, окрім того, виявилось вкрай важливим з огляду на набуття нею членства у Євросоюзі та прагнення України брати активну участь у процесах європейської інтеграції. Зважаючи на зміст та динаміку зв'язків між двома державами, транскордонні взаємини між ними В. Різник пропонує розглядати як ефективний засіб прискорення вступу України до ЄС [4], а О. Каплинський називає складовою загального процесу європейської інтеграції України [5, с. 50]. Водночас дослідник наполягає на необхідності розглядати транскордонну співпрацю між ними як засіб «подолання наслідків втілення за радянських часів концепції кордону як лінії розподілу і посилення його контактної функції, що серед іншого передбачає недопущення проведення нових розмежувальних ліній після розширення ЄС у 2004 р.» [5, с. 51]. Близькими у своїх судженнях виявилися автори колективної праці, які зазначили: «Для польсько-українського прикордоння транскордонне співробітництво є, насамперед, засобом подолання негативних стереотипів історичної пам'яті поляків та українців, ефекту примусового переселення народів комуністичною владою після закінчення Другої світової війни, волонтаристського проведення лінії державного кордону, а отже, засобом формування нових взірців співпраці польського та українського суспільств» [6, с. 100].

Становлення та розвиток українсько-польської транскордонної взаємодії ґрунтовно проаналізували О. Бабак [7] та Л. Стрільчук [8]. Дослідниці зосередилися на вивченні еволюції міждержавної співпраці, з'ясували характер взаємодії та чинники, що її визначають. Подією, з якої вони розпочали відлік зближення регіонів двох держав, стала організована з ініціативи польської сторони регіональна нарада представників прикордонних областей України та воєводств Польщі, що відбулася 18 грудня 1991 р. у Замості. Обговоривши широке коло питань співробітництва між прикордонними регіонами, сторони заявили про необхідність поєднати зусилля для його поглиблення та активізації.

З-поміж багатьох форм транскордонного співробітництва між Україною та Польщею найбільш ефективним механізмом вироблення та реалізації транскордонних проектів дослідники називають участь держав-сусідів у діяльності єврорегіонів. Як свідчить аналіз досліджень, ця складова українсько-польського транскордонного співробітництва увагу дослідників привертає найбільше. На сьогодні доробок з проблеми представлений великою кількістю праць, у яких з різною мірою предметності розглядаються аспекти співпраці двох держав у рамках розбудови єврорегіонів. Комплексним аналізом проблеми відзначаються дослідження В. Будкіна [9], В. Волошка [10], З. Петренко [9], Є. Рябініна [11], Г. Щерби [12]. Науковці розглянули еволюцію єврорегіонів, проаналізували основні показники їхньої діяльності, з'ясували здобутки, а також проблеми, що потребують якомога швидшого вирішення. Обґрунтуванню участі двох держав у розбудові єврорегіону «Карпатський» присвячені роботи К. Васківської [13], Г. Кушнірук [13], М. Лендєл [14], Н. Роїк [15]. Зверненням до співробітництва України та Польщі у рамках діяльності «Бугу» відзначаються роботи Н. Буглай [16], П. Луцишина [17], О. Харчинської [18]. Вказуючи на високий потенціал єврорегіонів, дослідники водночас наголошують на неповному його використанні та констатують низькі показники діяльності «Карпатського» і «Бугу».

Значну увагу науковці приділяють осмисленню торговельно-економічної співпраці між прикордонними регіонами України та Польщі. Аспекти проблеми у своїх працях проаналізували Н. Доценко-Білоус [19], К. Кондратюк [20], О. Обухова [21], С. Павленко [22], Л. Стрільчук [21]. Констатуючи загальне зростання сукупного товарообороту, дослідники однак вказують на посилення негативної для України тенденції збільшення від'ємного сальдо у торгівлі з Польщею. У публікації О. Гребельника [23] активність участі українського прикордоння у співробітництві з суміжними територіями держав-сусідів була названа такою, що, з огляду на низькі показники його розвитку, не має передумов до зростання. Повною мірою з ним погоджуються О. Передрій та С. П'ястєцька-Устич: проаналізувавши транскордонне співробітництво в економічній сфері на західних кордонах України, дослідники назвали його таким, що має «здебільшого хаотично-випадковий характер» [2, с. 82].

Співробітництво між прикордонними регіонами двох держав розглянув С. Кулина [24]. Зосередившись на вивченні насамперед економічної складової співпраці, значну увагу дослід-

.....
ник приділив аналізу її правового забезпечення. Певною мірою у роботі висвітлено програми ЄС з підтримки українсько-польського транскордонного співробітництва. Вартими уваги є пропозиції щодо вдосконалення єврорегіональної політики України, реалізація яких, на думку автора, покликана наблизити її євроінтеграційні перспективи.

Вагомий внесок у розробку проблеми зробила Н. Буглай. Комплексне осмислення транскордонного співробітництва двох держав підвело авторку до висновку, що, апріорі важливе, в умовах посилення у Європі тенденцій регіоналізму воно набуває виняткової значущості. Попри тривалу еволюцію, цілісне стратегічне забезпечення взаємин двох держав на рівні інтеграційних об'єднань дослідниця пов'язує з підписанням «Стратегії українсько-польського міжрегіонального та прикордонного співробітництва» (2004 р.) та «Спільної польсько-української стратегії транскордонного співробітництва на 2005–2015 рр.» (2005 р.) [25, с. 191].

Розвиткові українсько-польського міжрегіонального співробітництва у 1999–2008 рр. присвячене дисертаційне дослідження Н. Буглай [26]. Серйозним здобутком авторки є розгляд українсько-польської транскордонної взаємодії у контексті реалізації євроінтеграційних планів України. На користь роботи свідчить звернення до проблем, що існують у взаєминах між прикордонними регіонами двох держав, і обґрунтування шляхів їх подолання.

Вагоме місце в історіографічному доробку посідає проблема нормативно-правового забезпечення транскордонного співробітництва двох держав. Глибокого осмислення вона зазнала у працях В. Колодяжної [27], К. Кондратюка [20], Л. Стрільчук [8], І. Студеннікова [28], В. Сухенка [29]. Спільною рисою публікацій є звернення до європейського правового підґрунтя регіональної інтеграції та транскордонної взаємодії.

У статті В. Колодяжної [27] оформлення правових підстав, необхідних для транскордонного співробітництва України та Польщі, пов'язано з підписанням керівництвом двох держав у 1990 р. Декларації про принципи та основні напрями розвитку українсько-польських відносин. За підрахунками авторки, упродовж 1991–1993 рр. сторонами було схвалено ще близько 50 міждержавних документів, що регламентують різні аспекти регіональної, транскордонної та галузевої співпраці. Винятково важливими серед них дослідниця вважає Угоду про співробітництво прикордонних воєводств – областей Польщі і України (грудень 1992 р.) та Угоду між Урядом України та Урядом Республіки Польща про міжрегіональне співробітництво (травень 1993 р.).

Слушні зауваження стосовно правового регулювання транскордонної взаємодії містяться у публікації В. Сухенка [29]. Проаналізувавши нормативно-правову основу співпраці двох держав, дослідник дійшов висновку про її недосконалість. Непослідовність та суперечливість законодавства, його невідповідність європейським правовим нормам він назвав чинником, що гальмує розбудову прикордонних регіонів.

Послугуючись офіційною інформацією та результатами власних досліджень, науковці постійно звертають увагу на низьку ефективність транскордонного співробітництва двох держав, а відтак намагаються знайти об'єктивні пояснення цьому. У розвідці В. Борщевського [1], зокрема, окрім відмінностей у законодавчих та нормативно-правових актах, які, на думку вченого, суттєво сповільнюють транскордонну взаємодію України з сусідніми із нею державами Європи, вказується на низку інших проблем. Одним із знакових недоліків співробітництва названо достатньо високий, а подекуди навіть визначальний рівень централізованого впливу на всі його параметри та елементи. Зважаючи на те, що більшість проектів транскордонного розвитку реалізуються за ініціативи та фінансової підтримки європейських структур і фондів, кожен з яких по-своєму бачить проблеми регіону та шляхи їх розв'язання, не завжди вдається досягти відповідного рівня їх кореляції. Водночас програми розвитку майже не враховують реальні інтереси місцевих громад, – наголосив вчений [1, с. 68–69].

У публікації О. Обухової та Л. Стрільчук [21] чинники, що гальмують розвиток транскордонного співробітництва між двома державами, згруповано у три групи: економічні, політичні й суспільні. До першої групи дослідниці віднесли відмінні темпи, напрями та характер трансформації суспільства, брак фінансових можливостей, оборотних капіталів та банківської інфраструктури, недостатнє інвестиційне забезпечення проектів. Другу групу чинників утворили неузгодженість правничо-юридичних систем України та Польщі, нестабільність економічного законодавства та правничого поля для транскордонної співпраці. До третьої групи було віднесено негативні стереотипи громадської свідомості, психологічну неготовність громадян до

співпраці, низький рівень зацікавленості широкого загалу в результатах прикордонного та між-державного співробітництва.

У роботі В. Будкіна та З. Петренка [9] фактором стримування розвитку українсько-польського прикордоння названо відсутність ефективної виробничої спеціалізації та кооперації між підприємствами з обох сторін кордону, що супроводжується переважанням аграрної структури економіки регіонів-сусідів.

Зі вступом Польщі до Євросоюзу у 2004 р. вчені констатують суттєві зміни в транскордонній співпраці двох держав. З перетворенням українсько-польського кордону на складову частину нового східного кордону ЄС взаємини між державами почали зазнавати безпосереднього впливу євроспільноти. Одним із вкрай важливих наслідків розширення Євросоюзу стали зміни у фінансовому забезпеченні транскордонної взаємодії. Серйозним надбанням вітчизняної регіоналістики у дослідженні цього аспекту взаємин двох держав стала робота О. Філіповської [30]. У ній проаналізовано інструменти фінансування взаємодії прикордонних регіонів у трикутнику Польща – Білорусь – Україна, визначено етапи його здійснення. Упродовж 1993–2007 рр. дослідниця виокремила три етапи фінансування, відлік останнього з яких розпочала з 2004 р., пов'язавши його зі схваленням Єврокомісією Програми сусідства «Польща – Білорусь – Україна у рамках реалізації програм INTERREG III A / TACIS CBC на 2004–2006 рр.». Програма, згідно з О. Філіповською, стала свого роду підготовкою до реалізації Програм сусідства на зовнішніх кордонах ЄС.

Окремі складові українсько-польського транскордонного співробітництва в рамках реалізації Програми сусідства «Польща – Білорусь – Україна» вивчено у працях В. Волошка [10], О. Гребельника [23]. Вчені розглянули програмні цілі, основні напрями співпраці, а також перешкоди на шляху її здійснення.

Наукового обґрунтування аспекти проблеми зазнали у статті Н. Буглай [31]. За підрахунками дослідниці, на забезпечення участі Польщі у розбудові в рамках Програми сусідства взаємин з прикордонними Львівською, Закарпатською та Волинською областями України Євросоюз виділив близько 9 млн. євро. Погоджуючись із очевидною своєчасністю програми, авторка вказала на притаманні їй недоліки, насамперед недостатню продуманість організації та механізму фінансування. Дещо краще дослідниця оцінила Програму сусідства «Польща – Білорусь – Україна», затверджену ЄС на бюджетний період 2007–2013 рр. Такими, що позначаються однозначно на користь транскордонному співробітництву України та Польщі, вона назвала розширення змісту основних пріоритетів та збільшення фінансування. Разом з тим, з огляду на неготовність українських регіонів абсорбувати адресовані їм великі фінансові вливання, відсутність цілісної багаторівневої системи управління співробітництвом та належного досвіду розробки і просування Україною у структурі ЄС конкретних проектів транскордонного співробітництва, очікувані успіхи авторка вважає сумнівними.

Таким чином, історіографічний огляд засвідчив наявність у вітчизняних дослідників значного інтересу до транскордонного співробітництва України та Польщі. На сьогодні доробок з проблеми репрезентований великою кількістю праць, у яких з різною мірою предметності висвітлено низку важливих її аспектів. Спільною ознакою наукових публікацій є розгляд співпраці між прикордонними регіонами України та Польщі у світлі реалізації нашої державою стратегії європейської інтеграції. Прикметним також є те, що, попри високий потенціал транскордонної співпраці двох держав, вчені вказують на неповне його використання. Практична значущість проблеми зумовлює необхідність продовження наукового пошуку, а відтак, появи нових праць, їх систематизації та узагальнення з наступним оформленням конкретних рекомендацій щодо активізації співробітництва між прикордонними регіонами України та Польщі, подолання їх відсталості та депресивності.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Борщевський В.В. Українсько-польське транскордонне співробітництво в контексті європейської інтеграції України / В.В. Борщевський // Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія»: Зб. наук. праць. – Вип. 6 (23). – Ч. I. – Луцьк: Луцьк. нац. техн. ун-тет, 2009. – С. 66–80.
2. Передрій О.С. Економічна сфера – базова у транскордонному співробітництві / О.С. Передрій, С.В. П'ястєцька-Устич // Ефективність транскордонного співробітництва через міжнародний моніторинг та координацію діяльності національних суб'єктів: зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 8–9 квітня 2011 р.). – Ужгород, 2011. – С. 79–92.

3. Ошуркевич Я.М. Українсько-польські економічні відносини в процесі загальноєвропейської інтеграції : автореф. дис. ... канд. ек. наук : спец. 08.05.01 / Я.М. Ошуркевич. – К., 2002. – 19 с.
4. Різник В.В. Роль транскордонного співробітництва в системі регіонального розвитку / В.В. Різник. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// archive.nbuv.gov.ua/ portal/soc_gum/ Riznyk.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Riznyk.pdf).
5. Каплинский О.В. Роль Вишеградської четвірки в контексті національної безпеки України / Олександр В'ячеславович Каплинский // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 2 (11). – С. 47–54.
6. Розширення Європейського Союзу : вплив на відносини України з центральноєвропейськими сусідами / Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень «ЄвроРегіо Україна». – К. : «К.І.С.», 2004. – 360 с.
7. Бабак О.І. Політика Польщі щодо України (кінець 1980-х – 1990-ті роки) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.02 / О.І. Бабак. – К., 2002. – 19 с.
8. Стрільчук Л.В. Правове забезпечення транскордонного співробітництва України та Республіки Польща / Л.В. Стрільчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Науковий журнал. Серія : Історичні науки. – 2008. – № 11. – С. 162–167.
9. Будкін В. Співробітництво прикордонних регіонів України і Польщі : сучасний стан та можливі перспективи / Віктор Будкін, Зоя Петренко // Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє : Зб. наук. пр. – Ч. 2. – К., 2002. – С. 46–52.
10. Волошко В. Реалії та перспективи транскордонного співробітництва України / Віталій Волошко // Регіональна економіка. – 2005. – № 4. – С. 123–131.
11. Рябінін Є.В. Транскордонне співробітництво в системі процесів регіональної інтеграції України (політологічний аналіз) : монографія / Є.В. Рябінін. – Маріуполь, 2011. – 157 с.
12. Щерба Г.І. Розвиток транскордонного співробітництва в українсько-польських євро регіонах / Г.І. Щерба // Вісник Одеського національного університету. – 2009. – Т. 14. – Вип. 2. – С. 18–27.
13. Васьківська К.В. Транскордонне співробітництво України в умовах євроінтеграції / К.В. Васьківська, Г.В. Кушнірук // Вісник Львівської державної фінансової академії / [під. ред. П.Ю. Буряка]. – Львів : ЛДФА, 2010. – № 18. – С. 33–41.
14. Лендель М. Досвід Карпатського євро регіону : поштовх до переосмислення моделі транскордонного співробітництва / М. Лендель // На шляху до Європи. Український досвід євро регіонів / За ред. С. Максименка, І. Студеннікова. – К. : «Логос», 2000. – С. 49–70.
15. Роїк Н.Г. Інституційна транскордонна співпраця в контексті розширення ЄС : проблеми та перспективи Карпатського євро регіону / Н.Г. Роїк // Гілея : науковий вісник : Зб. наук. пр. – К., 2011. – Вип. 43. – С. 683–691.
16. Буглай Н.М. Особливості функціонування українсько-польсько-білоруського євро регіону «Буг» в контексті реалізації євроінтеграційних планів України / Н.М. Буглай // Гілея : науковий вісник : Зб. наук. пр. – К., 2009. – Вип. 19. – С. 47–55.
17. Луцишин П.В. Євро регіон Буг : обласний суспільно-географічний комплекс : теорія, методика, практика / П.В. Луцишин. – К. : ІСД МО, 1996. – 207 с.
18. Харчинська О. Інституційна основа здійснення транскордонного співробітництва (на прикладі євро регіону «Буг») / О. Харчинська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Політологія, соціологія, філософія. Вип. 12. – Ужгород : Вид-во Ужгород. нац. ун-ту «Говерла», 2009. – С. 191–194 ; Харчинська О. Транскордонна співпраця України та Польщі в європейському контексті (на прикладі євро регіону «Буг») / О. Харчинська // Там само. – С. 242–245.
19. Доценко-Білоус Н. Торгово-економічні відносини Польщі та України на початку ХХІ століття / Наталія Доценко-Білоус // Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє : Зб. наук. пр. – Ч. 2. – К., 2002. – С. 93–96.
20. Кондратюк К. Українсько-польське транскордонне співробітництво (1992–2010) / Костянтин Кондратюк // Україна – Польща : історична спадщина і суспільна свідомість / Відп. ред. М. Литвин. – Львів, 2012. – Вип. 5. – С. 240–249.
21. Обухова О.Ю. Українсько-польське транскордонне співробітництво як чинник євроінтеграційних намірів України / О.Ю. Обухова, Л.В. Стрільчук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Науковий журнал. – 2007. – № 1. – С. 127–131.
22. Павленко С. Сучасний стан українсько-польських відносин та перспективи співпраці РП і України в контексті майбутнього членства Польщі в ЄС / Сергій Павленко // Україна і Польща – стратегічне партнерство. Історія. Сьогодення. Майбутнє : Зб. наук. пр. – Ч. 2. – К., 2002. – С. 97–107.
23. Гребельник О.П. Сучасні тенденції транскордонного торговельно-економічного співробітництва України та Польщі / О.П. Гребельник // Вісник Хмельницького національного університету. Серія : Економічні науки. – 2009. – № 1. – С. 167–172.
24. Кулина С.Я. Державне регулювання транскордонного економічного співробітництва : автореф. дис. ... канд. ек. наук : спец. 08.00.03 / С.Я. Кулина. – Львів, 2008. – 24 с.
25. Буглай Н.М. Республіка Польща і Україна : міждержавне співробітництво нового формату / Н.М. Буглай // Гілея : науковий вісник : Зб. наук. пр. – К., 2012. – Вип. 59. – С. 188–194.

26. Буглай Н.М. Польща в реалізації євроінтеграційного курсу України : міжрегіональне співробітництво (1999–2008 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : спец. 07.00.02 / Н.М. Буглай. – К., 2009. – 20 с.
27. Колодяжна В. Правові аспекти українсько-польського транскордонного співробітництва / Вікторія Колодяжна // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 10. – С. 6–10.
28. Студенніков І. Транскордонне співробітництво та його роль в процесі європейської інтеграції України / Ігор Студенніков // Міжнародні зв'язки України : наукові пошуки і знахідки. – Вип. 15 : Міжвідомч. зб. наук. пр. / Відп. ред. С.В. Віднянський. – К. : Ін-т історії України НАН України, 2006. – С. 309–322.
29. Сухенко В.В. Правове регулювання транскордонного співробітництва / В.В. Сухенко // Економіка та держава. – 2008. – № 12. – С. 102–105.
30. Філіповська О. Транскордонне співробітництво : Україна – Польща – Білорусь (інструменти фінансового забезпечення) / О. Філіповська // Регіональна економіка. – 2007. – № 1. – С. 43–55.
31. Буглай Н.М. Польща та Україна в Європейській політиці сусідства ЄС / Н.М. Буглай // Гілея : науковий вісник : Зб. наук. пр. – 2010. – Вип. 42. – С. 110–118.

Черная Н.Н. ТРАНСГРАНИЧНОЕ СОТРУДНИЧЕСТВО УКРАИНЫ И ПОЛЬШИ В ОСВЕЩЕНИИ УКРАИНСКОЙ ИСТОРИОГРАФИИ

В статье проанализированы труды украинских ученых, посвященные проблеме трансграничного взаимодействия Украины и Польши. Выявлены подходы к оценке уровня и динамики сотрудничества. Выяснено видение роли сотрудничества между приграничными регионами двух государств для европейской интеграции Украины.

Ключевые слова: Украина, Польша, трансграничное сотрудничество, украинская историография.

Chorna N. TRANSBOUNDARY COOPERATION OF UKRAINE AND POLAND IN ELUCIDATION OF UKRAINIAN HISTORIOGRAPHY

The works of Ukrainian scientists, dedicated to the issue of the transboundary cooperation of Ukraine and Poland, have been analyzed in the article. The approaches to estimate the collaboration level and dynamics have been discovered. The vision of the role of cooperation between border-sharing regions of two states for European integration of Ukraine has been explicated.

Keywords: Ukraine, Poland, transboundary cooperation, Ukrainian historiography.

УДК 94(477:438)»2000/2012»:304.44

Ю.В. Пачос

**ДЖЕРЕЛА ДО ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИХ
КУЛЬТУРНИХ ВІДНОСИН (2000–2012 РОКИ)**

У статті проаналізовано джерельну базу вивчення українсько-польських культурних відносин у 2000–2012 рр. Здійснено поділ джерел на окремі групи (неопубліковані та опубліковані), надано їх коротку характеристику, а також встановлено достатність кількості джерел для дослідження стану культурного, освітнього та наукового співробітництва України та Польщі. Окремі джерела вводяться автором у науковий обіг вперше.

Ключові слова: джерела, Україна, Польща, співробітництво, культура, наука, освіта.

Україні та Польщі за більш як двадцять років партнерства та співпраці вдалося налагодити ефективні зв'язки у всіх сферах суспільного життя, в тому числі в культурі, науці, освіті. Культурна складова є тією сферою двосторонніх відносин, в межах якої Україна та Польща успішно ведуть постійний діалог, шукають шляхи примирення в питаннях спільної історії, формують нові образи українців та поляків, долаючи застарілі стереотипи, популяризують свої національні культури та їх спадщину. В такому контексті надзвичайно актуальними стають питання дослідження мистецьких, наукових, освітніх зв'язків України та Польщі протягом 2000–2012 рр.

Джерела дослідження українсько-польського співробітництва в сфері культури з початку ХХІ ст. не стали темою окремих наукових розвідок. Джерельна база співпраці України та Польщі в 1991–2004 рр. була проаналізована В. Гевко [1], яка зосередила свою увагу на аналізі нормативно-правової бази українсько-польських відносин.

Кожний історик для об'єктивного та неупередженого дослідження потребує достатньої джерельної бази. Авторка статті ставить за мету з'ясувати наявність достатньої кількості дже-